

Çevre Mühendisleri, Anayasa değişikliği ve referandum

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu

Referanduma Giderken

TBMM'den beklentimiz öncelikle mevcut parlamenter sistemin halktan yana ve demokratik bir hale getirilmesi, hak ve özgürlüklerin ve yargı bağımsızlığının güvence altına alınmasıydı. Darbe koşullarında hazırlanmış olan 1982 anayasası toplumsal ihtiyaçlarımızı karşılamaktan çok uzaktı.

1982 anayasasına ilişkin temel itiraz noktası darbe gibi ağır koşullar altında, halkın katılımı olmaksızın ve toplumsal uzlaşma sağlanmaksızın hazırlanmış oluşuydu. Ancak görüyoruz ki Türkiye yakın tarihinden ders çıkarmayarak, yeni anayasa değişikliğine OHAL döneminde girmeyi tercih ediyor. Günümüzü ve geleceğimizi etkileyecek olan bu denli hassas bir konunun birkaç ay gibi kısa bir döneme sıkıştırılması bizler açısından kabul edilebilir bir tutum değildir.

Dünyada birçok ülke OHAL ve benzeri dönemlerde anayasa değişikliğini yasaklamaktadır. Olağanüstü durumlarda yapılacak olan anayasal ve sistemsel bir değişikliğin demokratik meşruluğu olamaz. Ülkemizde yapılacak olan bir anayasa değişikliği için; hukuk ve bilim insanlarından, sivil toplumdan, halkımızdan görüş alınması gerekiyorken değil bu saydığımız kesimlerden görüş alınması, meclisteki siyasi partilerin tamamından dahi değişikliğe ilişkin görüş alınmamıştır. Anayasalar toplumsal sözleşmelerdir. Toplum birbirine ne için söz verdiğini bilmek zorundadır; bugün alınan her karar yarın tüm bireyleri bağlayacaktır. Üzerinde uzlaşılmamış bir anayasanın yürürlüğe konulması temel insan haklarına ve demokrasiye vurulmuş bir darbe olarak okunabilmektedir.

Anayasa değişikliğinin karşılaştırmalı incelemesi birçok kurum tarafından yapıldı ve internet ortamından rahatlıkla ulaşılabiliyor. Yine de Çevre Mühendisleri olarak anayasa değişikliğine ilişkin kaygılandığımız noktaları ayrıca belirtmekte fayda var.

Yapılacak olan anayasa değişikliği toplumdaki bireylerin tamamı gibi biz Çevre Mühendislerini de doğrudan ilgilendirmektedir. Emek hakkımızın, mesleğimizin, mü-

hendislik etiğinin ve ekolojik bakış açımızın anayasa ile korunması ve güvence altına alınması gerekmektedir. Değişiklik incelendiğinde ise bu haliyle geçirilecek olan bir anayasa değişikliği mesleki hak ve taleplerimizi karşılayamamaktadır.

Mühendis Asgari Ücreti

Ülkemizde birçok meslek grubu asgari geçim standardının altında ücretlendiriliyor. TMMOB'nin SGK ile imzalamış olduğu protokolde de belirtildiği üzere yeni mezun bir mühendisin alması gereken asgari ücret 2017 yılı için 3500 TL. Buna karşılık hemen hemen hiçbir meslektaşımız okullarından mezun olduklarında bu ücretle işe başlayamıyor. Yine mühendislik mesleğinde uzmanlaşmış birçok meslektaşımız da TMMOB'nin deneyim yıllarına göre belirlemiş olduğu asgari ücretin altında çalıştırılıyor.

Ülkemizde bir anayasa değişikliği yapılacaksa, yeni anayasada insanca bir yaşam için asgari bütün ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Mevcut anayasa çalışan haklarının karşılanmasından bir hayli uzakken yapılması planlanan anayasa değişikliği ile mevcut haklar da tehlikeye girmektedir. Dünyadaki parlamenter sistemler ile başkanlık sistemleri karşılaştırıldığında görülmektedir ki, başkanlık rejimlerinde temel insan hakları ve çalışanların sendikal hakları daha çok ihlal edilmektedir. Bunun yanı sıra başkanlık sistemi ile yönetilen ülkelerde çalışma saatleri daha uzun tutulmaktadır.

Türkiye'nin demokratikleşmesi ve mevcut yönetim sisteminin halktan yana belirlenmesi herkes için elzemdir. Yeni bir anayasada emek hakkının koruma altına alınması, tüm iş gruplarının sendikalarca belirlenen yoksulluk sınırının üzerinde ücretlendirilmesi, sosyal devletin ulaşım, barınma, su gibi temel insan ihtiyaçlarını ücretsiz karşılaması gibi hak taleplerimiz yer almalıdır. Referandumda önümüze sunulacak olan değişiklik ise bu taleplerin hiçbirini karşılayamamakta, aksine halk refahını tehdit etmektedir.

Sendikal haklara darbe vuran, meslek odalarından yana tavır almayan, eşit işe eşit ücret öngörmeyen, in-

sanca bir yaşam ve güvenceli bir gelecek vadetmeyen bu anayasa değişikliğine **HAYIR!**

Eğitim Sistemi ve Eğitimde Cinsiyet Eşitsizliği

Eğitim sistemi son on yılda köklü bir değişimden geçmektedir. Bilimsel eğitimin yerini içi boşaltılmış gerici bir eğitim sistemi almıştır. Bilimi temel almayan eğitim sistemleri sorgulamayan ve üretmeyen bireyler yetiştirir. Bilimsel eğitim talebi mühendislik eğitimlerinin de olmazsa olmazlarındandır.

Mühendislik mesleği ve eğitimi toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden payını fazlasıyla almaktadır. Birçok kadın mühendis adayı öğrenimleri esnasında ve mezun olduktan sonra kadın mühendisler olarak meslek hayatlarında ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bugün gelinen noktada kadınların eğitim ve meslek hayatında ayrımcılığa uğramasına ilişkin hiçbir düzenleme yapılmadığı gibi yönetenlerin vermiş olduğu demeçler bu ayrımcılığı derinleştirecek söylemler içermektedir.

Anayasada kadın erkek eşitliğinin teminatının temel taşı laiklik ilkesidir. Son dönemdeki gelişmeler ise anayasadaki laiklik ilkesinin sallantıda olduğunu göstermektedir; kamuoyuna yansıyan haberler kaygı vericidir. Laiklik ile ilgili çalışma yapmak yasaklanırken, birçok kişi de aynı talep nedeniyle gözaltına alınmış, tutuklanmıştır.

Eşit, parasız, bilimsel ve laik eğitim modeli içermeyen, eğitimle ilgili karar alma mekanizmasını yine tek görüşe indirgeyen, cinsiyet eşitliğini garanti altına almayan bir anayasaya değişikliğine **HAYIR!**

Çevre Görevlisi Değil Çevre Mühendisi

Çevre Mühendisliği mesleği uzun yıllardır 'Çevre Görevlisi' tanımı ile bir tutulmakta, itibarsızlaştırılmaya çalışılmaktadır.

maktadır. Farklı bölümlere istihdam yaratma kaygısıyla oluşturulan bu sistem ekolojik denge gözetilmeden kurulmuş, insan ve doğa için kritik önemde olan ekoloji bilinci bu sertifikalandırma yöntemi ile göz ardı edilmiştir. Yine bu durum meslektaşlarımız için eğitimde fırsat eşitsizliği doğurmuş birçok meslektaşımızı lisans eğitiminde almış oldukları eğitime rağmen söz konusu sertifikayı alma zorunluluğu bulunduğu için yüksek miktarlarda ücret ödemeye mecbur bırakmıştır.

Yeni anayasa değişikliği 'herkesin sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını' tehdit eden niteliktedir. Çevre Görevlisi belgesine olduğu gibi, bilimi savunmayan, mesleklerle hakkını teslim etmeyen bu anayasa değişikliğine de **HAYIR!**

Kamuda Çevre Mühendisi

Yeni anayasa değişikliği ile birlikte Bakanlar Kurulu ve bakanların TBMM tarafından siyasi denetime tabi olması kaldırılıyor. Bakanlar Kuruluna ait olan yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına devrediliyor. Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri ile teşkilat yapısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenir diye belirtiliyor. Cumhurbaşkanının yetkilerine bakanları atama ve görevlerine son verme yetkisi ile üst düzey kamu yöneticilerini atama ve görevlerine son verme yetkisi ekleniyor. Çerçevesi ve sınırları çizilmemiş olan bu yetkilerin kullanımı, bakanlık ve kamu düzeyinde kurumsal müdahaleler hak ve özgürlüklere müdahale riski taşımaktadır.

Yönetim anlayışını ekolojik değerlerle çizmemiş olan hiçbir yetki sahibi kişi kamuyu ekolojik hassasiyeti olan bilim insanlarıyla donatmayacaktır. Kamuda Çevre Mühendisi istihdamını ancak ekolojik bir anayasa artıracaktır. Kamuya tarafı müdahale içeren bu anayasa değişikliğine **HAYIR!**

HAYIR

Kentlerimizin, Kıyılarımızın,
Doğal Yaşam Alanlarımızın
Yağmalanmasına
İzin Vermeyeceğiz!

tmmob
TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Parlamentoda Ses Olmak Ya da Kapıların Üzerimize Kapanması

Türkiye'deki parlamenter sistem her ne kadar güçlü temeller üstüne kurulmamış olsa da yine de meclis kapılarını halka açmayı başarmıştır. Açılan bu kapı; mesleğimiz ve meslektaşlarımız için içeri girerek sorunlarımızı dile getirmemize, basın açıklamaları yaparak kamuoyu oluşturmamıza, milletvekilleri vasıtası ile vermiş olduğumuz soru önergeleri ile TBMM gündemine dahil olmamıza birçok kez vesile olmuştur. Doğru bir yönetim biçimi ancak halkın yönetime katılımı ile mümkündür. Seçilen vekiller halkın iradesini temsil etmektedir ve seçici halk meclis kullanımında hak sahibidir.

Yeni anayasa değişikliği ile irademizi temsil eden vekillerden oluşan meclis devre dışı bırakılmaktadır. Meclisteki tüm bireyler halk temsiliyeti taşımaktadır. Meclisin işlevsizleştirilmesi; halkın sorgulama, sorunlarını dile getirme ve meclisini denetleme yetkisini elinden almaktadır.

Milletin iradesini tek bir akla indirgeyen bu anayasa değişikliğine **HAYIR!**

Ekolojik Bir Anayasa İhtiyacı ve Çevre Mühendisleri

Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasası insan merkezlidir ve bu insan merkezli anayasa doğanın doğal haklarını içermemektedir. Mevcut anayasanın bu yönde değiştirilmesi gerekliliği açık olduğu kadar zaruridir. Anayasa değişikliği tekliflerinde ise ekolojik bir anayasa ile ilgili hiçbir madde bulunmamaktadır. Aksine bu değişiklik doğa talanının önünü açmakta, doğayı tahrip edecek projeleri denetimden yoksun bırakmaktadır. Tüm doğal yaşam alanları tek bir kişinin inisiyatifine bırakılmıştır. Değişiklik ile ayrıca ekolojik yıkıma ses çıkarmanın, itiraz etmenin yolları da tıkanmıştır.

İklim değişikliğinin tüm dünya için alarm verdiği bir dönemde tüm ülkeler üretim biçimlerini yeniden gözden geçirmekle yükümlüdür. Aşırı tüketim aşırı enerji ihtiyacını doğurmakta, enerji politikaları ise doğaya geri dönüşü mümkün olmayan zararlar vermektedir. Bu sorunların başat nedeni olarak doğanın bir varlık olarak değil 'kaynak' olarak gösterilmesi gelmektedir. Doğal varlıkların kaynak olarak adlandırılması doğayı alınıp satılabilen bir meta haline getirmekte, sağlıklı bir doğa ve yaşam hakkını ihlal edici unsurlar içermektedir.

Bir devletin öncelikli görevi vatandaşlarının yaşamını korumak, sağlıklı bir çevrede temiz su ve sağlıklı gıda-

ya ulaşabilmelerini sağlamaktır. Doğayı bir hammadde deposu olarak gören, doğa tahribatı ile birlikte yaşam hakkımızı da riske atan bu anayasa değişikliğine **HAYIR!**

Ekolojik Yıkım ve Anayasa Değişikliği

Anayasa değişikliğinin sadece değiştirilen maddeler üzerinden değil, değiştirilen maddelerin anayasada aynı kalan maddelere olası etkisi üzerinden de değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu değişiklik Çevre Mevzuatları açısından da çeşitli sakıncalar barındırmakta, yetki ve karar alma mekanizmasını yine Cumhurbaşkanının tek bir imzasına bırakmaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirme Raporları bir projenin olası çevre tahribatını ve sosyal çevreye verecek olduğu zararı saptamakta kullanılan önemli bir parametredir. Projenin yapılabilir ya da yapılamaz oluşu bu raporlar doğrultusunda neticeye bağlanır. Ülkemizde ÇED yönetmeliği birçok kez değiştirilmiş, her seferinde sermayenin önünü açacak ve sermayeyi denetimden yoksun bırakacak şekilde düzenlenmiştir. OHAL ile birlikte birçok proje için ÇED onayı büyük bir hızla verilmektedir ve birçok proje için de ÇED raporu oluşturma şartı aranmamaktadır. Acele kamulaştırma adı altında ekolojik öneme sahip bölgeler enerji üretim alanları olarak belirlenebilmektedir.

ÇED yönetmeliği ile ilgili birçok hukuksuzluk mevcutken, anayasa değişikliği ile birlikte bu hukuksuzlukların denetimi de elimizden alınmış olacaktır. Yine Varlık Fonu Kurulması ile birlikte denetimden muaf bir kaynak oluşturulmuş, yapılması planlanan 'mega projelere' bu kaynaktan destek aktarılacağı söylenmiştir. Yıllardır halkımızı 3. Havalimanı, Kanal İstanbul gibi büyük projelerin yaratacağı tahribata karşı uyarmaya çalıştık. Şimdi ise karşı olduğumuz bu projelerin yine halkın parası ile finanse edileceği söylenmektedir. Projelere ilişkin yetkiler, yapılacak olan değişiklik ile birlikte Cumhurbaşkanına ait olacak ve yatırımlar için 'acele kamulaştırma kararı' yine Cumhurbaşkanı tarafından verilecektir.

Yapılacak olan anayasa değişikliği bize yine ölümcül risk taşıyan nükleer santrallerin, hava kalitesinde kritik derecede kirliliğe sebebiyet veren termik santrallerin, köprü-havalimanı-otayol gibi çevresel tahribatı son derece büyük olan yatırımların Cumhurbaşkanlığı kararnamelemleri ile hayata geçirileceğini söylemektedir.

Bugünümüz, yarınımız, geleceğimiz ve doğa için hayati önem taşıyan kararları tek bir insanın almasına yetki veren, yine aynı insanın denetlenmesini engelleyen bu anayasa değişikliğine **HAYIR!**

Basın Özgürlüğü ve Ekoloji

Bağımsız bir medya ihtiyacı demokrasinin olmazsa olmazlarından. Ülkemizde ise medya bağımsızlığından bahsetmemiz mümkün değildir. Toplumun ilgilendiren konuların hemen hiçbiri medyada bağımsız bir tartışma ortamı yaratılarak halka aktarılmamaktadır.

Tek tiplen medyanın ekoloji ile ilgili konularda üç maymunu oynadığı bir gerçektir. Ekolojik yıkıma sebebiyet verecek olan projelerin birçoğu medyada 'asrın projesi, 'büyük projeler' gibi şaşalı başlıklarla anlatılırken bu 'büyüklüğün' altındaki büyük yıkım gizlenmektedir. Bağımsızlığını korumuş birkaç gazete ve televizyon kanalı dışında bilim insanlarının vermiş olduğu görüşlerin hiçbiri kendine medyada yer bulamamaktadır. Tarafsızlığın bu şekilde zedelenmesi ve karar verme yetkisinin halka bırakılmaması sadece bugünlerimiz için değil gelecek nesiller için de hak ihlalidir.

Medyada çalışan ve mevcut yönetim anlayışına itirazlarını dile getiren birçok gazeteci tutuklu bulunmaktadır. Yeni anayasa ise tek adamlığı olduğu gibi tek fikri benimsemektedir. Farklı fikirler konusunda hoşgörü içermeyen bir sistemden demokrasi çıkması beklenemez.

Kuvvetler ayrılığının olmadığı, tek bir insansın yasa yürütme ve yargı üstünde tahakküm kurduğu bir anayasa girişiminde medyanın bağımsızlığı ve tarafsızlığından bahsetmek olanaksız olacaktır.

Medyanın bağımsız olamaması ekolojik meseleler ile

ilgili kamuoyu oluşturmamızı engelleyecek, halkın bilimsel gerçeklere ulaşma hakkı kısıtlanmış olacaktır.

Bir gurup sermayedarı yaratmış olduğu tahribata karşın korunurken, doğanın sesini kısıtlayan anayasaya **HAYIR!**

Evet Dememe, Hayır'da Buluşma Çağrısı

Çevre Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak halkımıza ve meslektaşlarımıza çağrımız aslında bir 'Evet' dememe çağrısıdır.

- Emek, meslek ve sendikal haklarımızın yok edilmesine Evet demeyelim.
- Mesleğimizin itibarsızlaştırılmasına Evet demeyelim.
- Doğanın talanına, sağlıklı çevrenin tahribatına Evet demeyelim.
- Denetimsizliğe, hukuksuzluğa, hesap sorma hakkımızın elimizden alınmasına Evet demeyelim.
- Tek insanın iradesine, söz hakkımızın çiğnenmesine Evet demeyelim.

Türkiye'nin aydınlık geleceği için, katılımcı demokratik ve ekolojik bir anayasanın inşası için, üreten herkesin yönetimde söz sahibi olması için, insanca bir yaşam, güvenceli gelecek için bu aynı zamanda bir HAYIR'da buluşma çağrısıdır.

Çağrımız meslektaşlarımızın ve halkımızın sesiyle büyüyecektir.

